

Kabinet Zaštitnika 020/241-642
Savjetnici 020/225-395
Centrala 020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
www.ombudsman.co.me

Broj: 01-18/22

Podgorica, 14. decembar 2022. godine

VR/VR

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG", br. 42/11, 32/14, 21/17) i čl. 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG", br. 53/14), sproveo je ispitni postupak po pritužbama XXX, iz Nikšića, i utvrdio činjenično stanje na način kako slijedi.

I UVOD

1. Predmet postupka pred Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore su pritužbe koje su podnijete na rad Specijalnog državnog tužilaštva (u daljem tekstu: SDT), zbog neažurnog preduzimanja radnji i neodlučivanja po krivičnim prijavama koje je podnosilac pritužbe podnio tom tužilaštvu dana 7. marta 2017. godine i dana 9. oktobra 2017. godine. S tim u vezi, podnosilac je naveo da se SDT-u obraćao brojnim urgencijama, na koje mu do dana podnošenja predmetnih pritužbi nije odgovoreno.

II ČINJENICE/OKOLNOSTI PREDMETA

2. Činjenice utvrđene na osnovu navoda podnosioca pritužbi, izjašnjenja SDT-a, te raspoložive dokumentacije u spisima predmeta, mogu se sublimirati na sljedeći način:

3. Dana 7. marta 2017. godine, podnosilac pritužbe je SDT-u podnio krivičnu prijavu protiv XXX, iz Nikšića, bivšeg predsjednika sindikata Rudnika Boksita AD Nikšić, XXX, iz Nikšića, bivšeg predsjednika sindikata Rudnika Boksita AD Nikšić, XXX, iz Nikšića, zamjenika predsjednika sindikata Rudnika Boksita AD Nikšić i XXX, iz Nikšića, radnika Rudnika Boksita AD Nikšić, povodom koje je to tužilaštvo formiralo predmet posl. oznake Kt-S br.48/17.

4. Potom, dana 9. oktobra 2017. godine, podnosilac pritužbe je SDT-u podnio krivičnu prijavu protiv XXX, iz Nikšića, XXX, iz Nikšića, bivšeg upravnika sektora transport u Rudnicima Boksita, XXX, bivšeg radnika i predsjednika sindikata AD Rudnici Boksita i XXX, bivšeg rukovodioca Rudnika Boksita AD, povodom koje je to tužilaštvo formiralo predmet posl. oznake Ktr-S br.206/17.

5. Povodom podnijetih pritužbi, a u cilju ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda, Zaštitnik je shodno čl.28 st.1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore pokrenuo ispitni postupak i od SDT-a zatražio izjašnjenje.

6. SDT je obavijestilo Zaštitnika (akt Kt-S br.48/17 od 26. septembra 2022. godine) da je dana 4. aprila 2022. godine izvršeno spajanje krivičnog predmeta Ktr-S br.206/17 sa predmetom Kt-S br.48/17, a da odluka u predmetu Kt-S br.48/17 nije donijeta. U prilogu predmetnog akta dostavljeno je izjašnjenje postupajuće specijalne tužiteljke (akt Kt-S.br.48/17 od 19. septembra 2022. godine) u kojem je navedeno da se u predmetu po podnijetoj prijavi XXX, koja se odnosi na pravno lice „Rudnici Boksita“ AD Nikšić i prodaju zemljišta (koja je izvršena u postupku izvršenja), sprovodi izviđaj. Budući da je kod iste tužiteljke u radu i predmet Kt-S.br.45/16, po krivičnoj prijavi protiv više fizičkih lica, zbog navodno nezakonitog sprovođenja stečajnog postupka i prodaje imovine „Rudnika Boksita“ u stečaju, a koji je u činjeničnoj vezi sa prijavom XXX (u kome se prikupljaju dokazi u izviđaju i u toku je vještačenje po vještacima finansijske struke), navedeno je da će odluka u navedenom predmetu biti donijeta nakon što se okonča vještačenje po vještacima finansijske struke i prikupe potrebni dokazi. Ukazano je da je podnosilac pritužbe više puta lično obavještavan o preduzetim radnjama SDT-a.

7. Postupajući po zahtjevu Zaštitnika za dodatno izjašnjenje, kojim je od SDT-a traženo da taksativno navede koje je radnje do sada preduzelo po predmetnim krivičnim prijavama, kao i da dostavi dokaz o obavještavju podnosioca krivičnih prijava (podnosioca pritužbe) o preduzetim radnjama, to tužilaštvo je dostavilo akt Kt-S.br.48/17 od 28. novembra 2022. godine u kojem je navedeno da su u predmetu Kt-S br.48/17 (jedinствена oznaka predmeta nastalog spajanjem predmeta Ktr-S br.206/17 sa predmetom Kt-S br.48/17, jer se radi o krivičnim prijavama istog podnosioca u odnosu na povezane događaje) prikupljeni brojni materijalni dokazi koji su od strane postupajuće specijalne tužiteljke ocijenjeni kao potrebni za razrješenje i donošenje odluke i to: hronologija upisa na nepokretnosti koja je bila predmet, cjelokupna dokumentacija u vezi sa angažovanjem pravnog lica „Ambijent AGM“ DOO Rožaje, a u vezi sa izradom projektne dokumentacije, vještačenje po vještaku građevinske struke, registarski spisi predmeta pravnog lica „Ambijent“ DOO Rožaje, podaci o izvršenim plaćanjima za projektnu dokumentaciju, izvršni spisi predmeta javnog izvršitelja XXX, spisi predmeta ST br.41/13, AD „Rudnici Boksita“ Nikšić od Privrednog suda Crne Gore pred kojim se vodi stečajni postupak, od Uprave za katastar i državnu imovinu hronologiju upisa na svim nekretninama koje su se u trenutku otvaranja stečajnog postupka vodile na AD „Rudnici Boksita“, izvještaj o kretanju novčanih sredstava od banaka u kojima se AD „Rudnici Boksita“ imali otvorene žiro račune, kao i od banaka nakon otvaranja stečajnog postupka, od notara XXX i XXX, iz Nikšića, te XXX, notara iz Herceg Novog, sve notarske zapise – Ugovore o prodaji nepokretne i pokretne imovine, te donijeta Naredba za vještačenje finansijsko poslovne dokumentacije – angažovana dva sudska vještaka dana 4. februara 2022. godine. Nakon što su sudski vještaci pregledali dokumentaciju (stečajne spise predmeta i bankarsku dokumentaciju – 12 registratora), dostavili su specijalnoj tužiteljki zahtjev za dostavljanje i pribavljanje neophodne dokumentacije za vještačenje, nakon čega je specijalni tužilac dao nalog specijalnom timu za izuzimanje tražene dokumentacije. Dalje je navedeno da je Specijalno policijsko odjeljenje od stečajnog upravnika AD „Rudnici Boksita“ preuzelo dokumentaciju u 23 registratora. Kako dostavljena dokumentacija nije bila validna, odnosno nije odgovarala traženoj dokumentaciji od strane vještaka, specijalni tužilac je izdao nalog da sudski vještaci zajedno sa pripadnicima Specijalnog policijskog odjeljenja izuzmu iz AD „Rudnici Boksita“ potrebnu dokumentaciju. U konačnom, SDT je navelo da je vještačenje po angažovanim vještacima finansijske struke u toku, a da će odluka u predmetu biti donijeta nakon analize svih prikupljenih dokaza.

III RELEVANTNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO

A. Ustav Crne Gore (“Sl. list CG”, br.1/07, 38/13)

Član 6

Crna Gora jemči prava i slobode.
Prava i slobode su nepovredivi.
Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih.

Član 19

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.

Član 57 stav 1

Svako ima pravo da se, pojedinačno ili zajedno sa drugim, obrati državnom organu ili organizaciji koja vrši javna ovlašćenja i da dobije odgovor.

B. Zakonik o krivičnom postupku (“Sl. list CG”, br.57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 58/15, 28/18, 116/20, 145/21)

Član 256a

Relevantni dio ovog člana glasi:

(1) Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan je da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta.

(2) Izuzetno, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, odluka se mora donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci, sa izuzetkom predmeta u kojima se primjenjuju mjere tajnog nadzora kad odluka treba biti donijeta u roku od tri mjeseca od završetka mjere tajnog nadzora. U predmetima u kojima su pribavljani dokazi po zamolnicama za međunarodnu pravnu pomoć, odluka se mora donijeti u roku od mjesec dana od dana pribavljanja dokaza po zamolnicama.

C. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (“Sl. list CG”, br.42/11, 32/14, 21/17)

Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.

Član 42 stav 1

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

E. Direktiva 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. o uspostavljanju minimalnih standard za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela, te o zamjeni Okvirne odluke Savjeta 2001/220/PUP

Član 6

Pravo na dobijanje informacija o njihovom predmetu

1. Države članice će omogućiti da žrtve budu obaviještene pismenim putem bez nepotrebnog odlaganja o pravu da dobiju sljedeće informacije o pokrenutom krivičnom postupku na osnovu podnijete prijave krivičnog djela koje su pretrpjele, te da, na upućen zahtjev dobiju pomenute informacije:

a) o svakoj odluci o obustavljanju ili okončanju istrage, ili o odluci o nepreduzimanju krivičnog gonjenja počinioca krivičnog djela;

(...)

Član 11

Pravo u slučaju donošenja odluke o nepreduzimanju krivičnog gonjenja

1. Države članice će garantovati da žrtve, u skladu sa njihovim pravnim statusom u dotičnom krivično-pravnom sistemu, ostvare pravo na reviziju odluke o nepreduzimanju krivičnog gonjenja.

Proceduralna pravila u vezi sa ostvarivanjem pomenutog prava na reviziju odluke biće određena u okviru nacionalnog zakonodavstva.

IV ZAKLJUČNA OCJENA ZAŠTITNIKA

8. Podnosilac pritužbe ukazuje na prekoračenje razumnih rokova zbog neažurnog postupanja i neodlučivanja SDT-a po podnijetim krivičnim prijavama od 7. marta 2017. godine i 9. oktobra 2017. godine. U prilog navedenom, Zaštitniku je dostavio akt Tužilačkog savjeta TSP broj 60/19 od 18. septembra 2020. godine, kojim je podnosilac obaviješten da je odbijena kao neosnovana njegova pritužba na rad postupajuće specijalne tužiteljke u predmetu Kt-S br.48/17, ali da je istoj ukazano da je potrebno da intenzivira rad u predmetu i donese odluku.

9. Imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja, Zaštitnik cijeni da predmetnu pritužbu treba ispitivati na osnovu člana 57 Ustava Crne Gore, koji obezbjeđuje pravo obraćanja građana državnom organu i da se dobije odgovor, a u vezi ispunjavanja zahtjeva ažurnosti i razumne brzine postupanja po krivičnim prijavama.

I Povreda prava na obraćanje i dobijanje odgovora iz čl.57 Ustava Crne Gore u vezi ispunjavanja zahtjeva ažurnosti i razumne brzine postupanja po krivičnim prijavama

1) Opšta načela

10. Obaveza propisana Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, nameće državi proceduralnu obavezu da istraži moguće povrede prava, ne samo od strane državnih službenika, već i drugih (nepoznatih) pojedinaca¹, pri čemu obaveza sprovođenja blagovremene i efikasne istrage, u smislu autonomnog koncepta „istrage“ u okviru konvencijske garancije, ne podrazumijeva pravo podnosioca predstavke na krivično gonjenje ili apsolutnu obavezu da se sva krivična gonjenja završe osuđujućim presudama ili tačno određenim sankcijama.

11. Zaštitnik naglašava da shodno konvencijskom tumačenju, pojam “istraga“ ne podrazumijeva isključivo koncept istrage, shodno značenju po nacionalnom pravu, već podrazumijeva jedinstven pojam i za postupak koji prethodi sudskom odlučivanju, što podrazumijeva i izviđajni postupak,

---

¹ Predmet Branko Tomašić i drugi protiv Hrvatske, presuda od 15. januara 2009. godine, predstavka br. 46598/06, stav 62.

bez obzira da li njime rukovodi tužilac ili policija (zavisno od toga kako je to regulisano u unutrašnjem pravu određene države).

12. Takođe, mora postojati implicitni zahtjev ažurnosti i razumne brzine postupanja u ovom kontekstu².

13. Suštinske komponente djelotvorne istrage čine blagovremenost i ažurnost, pri čemu standard blagovremenosti predstavlja operativni imperativ, neophodan radi održavanja javnog povjerenja u vladavinu prava i sprječavanja nastanka percepcije dosluha ili tolerancije nezakonitih akata.

14. Kada određeno postupanje u cilju utvrđivanja krivične odgovornosti učinioca određenog krivičnog djela, može voditi ka pokretanju postupaka pred domaćim sudovima, po utvrđenju Zaštitnika, postupci u cjelosti, uključujući i prekrivični postupak (prethodni postupak, odnosno izviđaj), moraju ispuniti zahtjeve pozitivnih obaveza zaštite prava propisanih zakonom.

15. Nadalje, Zaštitnik podsjeća na ustavnu obavezu svih državnih organa da odgovaraju građanima na njihove zahtjeve i obraćanja. Ustavom Crne Gore utvrđeno pravo obraćanja građana odnosi se na mogućnost građana da se obrate državnom organu ili organizaciji koja vrši javna ovlaštenja i da tim povodom dobiju odgovor koji se može odnositi kako na davanje određene informacije, tako i na upućivanje na zaštitu određenog prava ili na pokretanje određenog postupka. Dakle, pravo obraćanja zagarantovano Ustavom Crne Gore podrazumijeva pravo da se građanin obrati i pravo da blagovremeno dobije odgovor, što znači ne samo da se odluka donese, već i da se podnosilac zahtjeva, u konkretnom slučaju krivičnih prijava, obavijesti o ishodu na zakonom propisan način.

2. Primjena navedenih principa na konkretan slučaj

16. Prvenstveno, Zaštitnik iz dostavljenih izjašnjenja SDT-a primjećuje da se u konkretnom radi o činjenično kompleksnom predmetu posl. oznake Kt-S br.48/17 (nastalom spajanjem predmeta posl. oznake Ktr-S br.206/17 sa predmetom Kt-S br.48/17), koji se nalazi u fazi izviđaja i u kojem je u cilju detaljnog ispitivanja osnovanosti navoda, opširno iznijetih u podnijetim krivičnim prijavama, bilo neophodno pribavljanje mnogobrojne dokumentacije i preduzimanje više dokaznih radnji od strane postupajućeg tužilaštva, bliže navedenih u tački 7. ovog Mišljenja. U prilog navedenom, Zaštitnik je cijenio i činjenicu da su preduzimane radnje i u predmetu Kt-S.br.45/16, koji je po navodima tužilaštva u činjeničnoj vezi sa krivičnim prijavama podnosioca pritužbe, a u kojem je određeno vještačenje po vještacima finansijske struke, koje je u toku. Kod navedenog, može se smatrati da je SDT u svom postupanju zadovoljilo uslov temeljnosti.

17. Budući da su Zaštitniku u dostavljenom izjašnjenju od 28. novembra 2022. godine predočene radnje SDT bez navođenja datuma njihovog preduzimanja, to se ne može izjasniti u odnosu na kriterijum blagovremenosti preduzetih radnji tog tužilaštva. Međutim, iako istraga (samim tim i prekrivični, odnosno prethodni postupak, obzirom da može dovesti do pokretanja postupka), u smislu standarda EKLJP nije istraga rezultata već sredstava, Zaštitnik nalazi da u konkretnom nijesu ispunjeni zahtjevi brzine i efikasnosti.

---

² Predmet Mahmut Kaya protiv Turske, presuda od 28. marta 2000. godine, predstavka br.22535/93, stavovi 106.-07., ESLJP 2000-III).

18. Naime, iako po mišljenju Zaštitnika propisani rok od 3 mjeseca u kojem se ima odlučiti po podnijetim krivičnim prijavama svakako nije prekluzivni rok, već instruktivni i postupanje izvan tog roka nužno ne znači i povredu Ustavom ili Konvencijom garantovanog ljudskog prava, to ne može biti opravdanje da SDT i pored mnogih prethodno preduzetih aktivnosti, u periodu dužem od 5 godina od dana podnošenja krivičnih prijava podnosioca pritužbe (zaključno sa danom dostavljanja Zaštitniku izjašnjenja SDT-a od 28. novembra 2022. godine), nije donijelo odluku.

19. Takođe, ne postoji dokaz da je SDT obavijestilo podnosioca pritužbe o preduzetim radnjama po predmetnim krivičnim prijavama u bilo kojoj fazi predmetnog postupka, pri čemu treba imati u vidu da zakonom nije eksplicitno propisana kao obaveza, a ni kao pravo, da podnosilac krivične prijave i oštećeni treba sami da se interesuju o toku postupka po podnijetoj krivičnoj prijavi.

20. S tim u vezi, za ukazati je da je SDT prvobitno u svom izjašnjenju od 19. septembra 2022. godine, navodeći da se predmeti formirani po podnijetim krivičnim prijavama nalaze u fazi izviđaja, istaklo i da je podnosilac više puta lično obavještavan o preduzetim radnjama tog tužilaštva, međutim, bez dostavljanja adekvatnog dokaza u tom pravcu (službena zabilješka), a što je zatraženo aktom Zaštitnika od 4. oktobra 2022. godine. U vezi sa navedenim, Zaštitnik ukazuje da je obaveza blagovremenog obavještavanja podnosioca krivične prijave/oštećenog o toku postupka, kao i o ishodu krivične prijave, u skladu sa načelom pravne sigurnosti jer obezbjeđuje djelotvorno i efikasno ostvarivanje prava i sloboda zaštićenih kako Ustavom Crne Gore, tako i EKLJP.

21. Takav zahtjev pravne sigurnosti ne proizilazi samo iz odredbaba Ustava Crne Gore i EKLJP, već i iz Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. Godine, o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela, te o zamjeni Okvirne odluke Savjeta 2001/2207PU3, koja daje posebnu važnost informacijama koje omogućavaju žrtvi da bude obaviještena o trenutnoj fazi bilo kog postupka, a što je analogno primjenljivo i u slučaju podnošenja krivične prijave od strane građanina koji nema svojstvo oštećenog.

22. Stoga, Zaštitnik zaključuje da načelo hitnosti i pravovremenog postupanja, kao pravni standard, znači pravo i obavezu svih učesnika u postupku, da u svakoj fazi postupka, jednako i blagovremeno postupaju i preduzimaju sve potrebne radnje, u rokovima i na način propisan Ustavom i zakonom.

23. Cijeneći značaj i ulogu SDT-a kao jedinstvenog i samostalnog organa, Zaštitnik posebno podsjeća na obavezu djelotvornog, pravovremenog i ažurnog postupanja, uz omogućavanje podnosiocu krivične prijave/oštećenom dostupnosti samog postupka, u mjeri u kojoj je potrebno za zaštitu njihovih prava.

24. Stoga, Zaštitnik zaključuje da načelo hitnosti i pravovremenog postupanja, kao pravni standard, znači pravo i obavezu svih učesnika u postupku da, u svakoj fazi postupka, jednako i blagovremeno postupaju i preduzimaju sve potrebne radnje, u rokovima i na način propisan Ustavom i Zakonom. U vezi sa navedenim, obaveza je SDT-a da preduzme dalje procesne radnje na okončanju postupka po predmetnim krivičnim prijavama, te da, kako je navedeno, informiše podnosioca pritužbe o preduzetim radnjama.

Shodno svemu izloženom, na osnovu čl.41 st.1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitnik donosi sljedeće

MIŠLJENJE

Neodlučivanjem Specijalnog državnog tužilaštva po krivičnim prijavama od 7. marta 2017. godine i 9. oktobra 2017. godine, te neobavještanjem podnosioca pritužbe o radnjama preduzetim u predmetu posl. oznake Kt-S br.48/17, podnosiocu pritužbe povrijeđeno je pravo na obraćanje – pravo na odgovor iz člana 57 Ustava Crne Gore, u vezi ispunjavanja zahtjeva ažurnosti i razumne brzine postupanja po podnijetim krivičnim prijavama.

Shodno navedenom, slijedeći čl. 41 st. 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitnik daje sljedeću

PREPORUKU

Specijalnom državnom tužilaštvu

- da bez daljeg odlaganja preduzme potrebne procesne mjere i radnje, što podrazumijeva i upozorenje vještacima finansijske struke radi bržeg postupanja po naredbi za vještačenje tog tužilaštva, a sve u cilju što skorijeg odlučivanja po krivičnim prijavama od 7. marta 2017. godine i 9. oktobra 2017. godine u predmetu posl. oznake Kt-S br. 48/17,

- da u što kraćem roku obavijesti podnosioca pritužbe o do sada preduzetim radnjama tog tužilaštva u predmetu posl. oznake Kt-S br.48/17.

Specijalno državno tužilaštvo dužno je da u roku od 15 dana od dana prijema ovog Mišljenja, dostavi izvještaj Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore o preduzetim radnjama na izvršenju ove preporuke, uz dostavljanje dokaza o obavještenju podnosioca pritužbe o preduzetim radnjama po podnijetim krivičnim prijavama, a ovo shodno čl. 42 st. 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE**
Snežana Armenko

Dostavljeno:

- Podnosiocu pritužbe,
- Specijalnom državnom tužilaštvu,
- a/a.